

Urszula Narożna-Szamtek

Gorszewice, gm. Kazimierz Wlkp.,
woj. poznańskie, st. 1

Informator Archeologiczny : badania 22, 50-51

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Eksploracją objęto 325 m². Zarejestrowano 25 obiektów. Materiały i obiekty można przyporządkować do następujących jednostek podziały chronologiczno-kulturowego:

1/ Materiały ludności kultury amfor kulistych - kilka fr. ceramiki, pojedyncze krzemienie oraz jeden domniemany obiekt (jama postępuwa?).

2/ Materiały ludności kultury pomorskiej (przypuszczalnie z okresu I aD) - kilka obiektów, w tym groby o konstrukcji skrzynkowej (2), groby popielnicowe o innych konstrukcjach kamiennych (2), bezpopielnicowy grób jamowy (1) oraz grób symboliczny (?) z konstrukcją kamienną (1). Groby skrzynkowe budowane były według klasycznych zasad stosowanych w kulturze pomorskiej. Wewnątrz jednej z popielnic znaleziono szczątki przepalonych ozdób ze szkła i brązu.

3/ Materiały z okresu wczesnego średniowiecza - pojedyncze fragmenty ceramiki, brak stałych pozostałości osadniczych.

Chronologii i funkcji pozostałych obiektów nie da się określić.

Materiały znajdują się czasowo w Instytucie Prahistorii UAM.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Brzeźle, gm. Pleszew, woj. kaliskie, st. 29 - patrz epoka brązu.

Gąsawa,
woj. bydgoskie,
st. 2

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie Oddział w Biskupinie

Badania prowadziła mgr Danuta Plotowska i mgr Wojciech Plotowski (autor sprawozdania). Finansowało Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kultury łuzickiej z okresu halsztackiego.

Badania cmentarzyska w dalszym ciągu miały charakter ratunkowy. Wykopy zostały założone na wolnym jeszcze terenie w obrębie działek budowlanych. Centrum cmentarzyska zachowało się, lecz nie można uchwycić jego zasięgu ze względu na zwartą zabudowę tego obszaru.

Eksploracją objęto powierzchnię 120 m². Odsłonięto 24 groby popielnicowe (od nr 92 do 115) oraz jeden obiekt o nierozpoznanym charakterze. Połowa obiektów grobowych to zespoły skromnie wyposażone i bardzo zniszczone, zawierające od kilku do 20 naczyń (grób nr 100). Wszystkie obiekty zalegały płytko, 1520 cm od powierzchni ziemi w warstwie humusu.

Z zabytków wydzielonych można wymienić: 4 spiralne pierścionki z cienkiego drutu brązowego (z popielnicy - grób 106), pierścionek również z brązowego drutu rozklepanego w wąską taśmę (z popielnicy z grobu 96), paciur gliniany z grobu 92. Wystąpiły też zabytki z krzemienia narzutowego bałtyckiego (odhupki, rdzenie, odpadki przemysłowe), zarówno w grobach jak i warstwie ziemi ornej.

W celu zapoznania się ze stratygrafią i charakterem warstw geologicznych założono wykop sondażowy o wymiarach 2,8 x 1,3 m. Od 60-70 cm od powierzchni ziemi występują warstwy utworów wodnolodowcowych, a od głębokości 135 cm wody gruntowe.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Państwowym Muzeum Archeologicznym Oddział w Biskupinie.

Badania nie będą kontynuowane.

Gorszewice,
gm. Kazimierz Wlkp.,
woj. poznańskie,
st. 1

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadziła mgr Urszula Narożna-Szamtek z ZAW IIKM PAN w Poznaniu. Finansowało MA w Poznaniu. Drugi sezon badań. Badania sondażowe stanowisk kultury łuzickiej.

Wobec planowanych melioracji na gruntach sołectwa Gorszewice, kontynuowano zapoczątkowane w ubiegłym roku archeologiczne prace inwentaryzacyjne. Do badań tych wytypowano stanowiska z materiałem kultury łuzickiej mając na uwadze nie zlokalizowane dotychczas odkopane ponad 100 lat temu, znane cmentarzysko z wczesnej epoki żelaza. Ogółem założono 47 sondaży na 7 stanowiskach archeologicznych (1, 4, 9, 24, 25, 27, 32), przekopując łącznie 235 m² do głębokości 0,20 m - 1,8 m.

Najważniejszym osiągnięciem jest niewątpliwie lokalizacja cmentarzyska z okresu halsztackiego, którego wcześniej, mimo dwukrotnie prowadzonych badań wykopaliskowych i powierzchniowych, nie udało się odkryć. Stanowisko to o powierzchni 1,5 - 2 ha jest usytuowane na cyplu w pobliżu dawnego brzegu jeziora, obecnie przy torze kolejowym Kazimierz-Półko.

Odkryto 8 bardzo zniszczonych grobów ciałopalnych zawierających ceramikę kultury lużyckiej i przepalone szczątki kostne zmarłych. W niektórych zachowały się pozostałości kamiennych bruków oraz obstaw z kamieni polnych. Kości zmarłych złożone były w naczyniach bądź w płytkich jamkach obok innych naczyń stanowiących wyposażenie grobu. Naczynia zdobione były charakterystycznymi dla okresu halszackiego C wątkami ornamentacyjnymi, jak geometryczne układy dołków wykonanych narzędziem kościanym, w tym charakterystyczne grupy 3 dołków, poziome kanelurowane krawędzie młs reminiscencje ornamentyki guzowej. W jednym z grobów natraflono również na 2 fragmenty "importowanej" ceramiki grafitowanej.

Na stanowisku tym natraflono także na obiekty z okresu wpływów rzymskich. Odkryto m. in. 2 głębokie ziemianki, palenisko oraz ślady nazemnej budowli konstrukcji plecionkowej. W obiektach tych natraflono na liczne ułamki naczyń w tym fragmenty ceramiki siwej oraz kości zwierzęce i polepy.

Planuje się kontynuację badań.

Gwieździn, gm. Rzeczenica,
woj. śląskie,
st. 9

Muzeum Okręgowe w Koszalinie

Badania prowadził mgr Ignacy Skrzypek. Finansował WKZ w Ślupsku. Pierwszy sezon badań. Cmentarzisko ciałopalne kultury pomorskiej ze schyłkowej fazy okresu halszackiego.

Stanowisko zlokalizowane jest na skraju wysoczyzny morenowej rozciągającej się wzdłuż zachodniej niecki Jeziora Krępsko, około 1 km na południowy-zachód od wschodniego skraju wsi Gwieździn.

W tym rejonie, w czasie orki, już od 1983 r. natraflano trzykrotnie na groby skrzynkowe oddalone od siebie o około 120-150 m. Obserwacje terenowe wykazały, że mamy tutaj do czynienia z trzema skupiskami grobów, które położone są na południowych stokach niewielkich wypiętrzeń.

Do badań w 1988 r. wybrano obszar najbardziej zagrożony uprawą, gdzie na wiosnę tego roku zniszczono grób skrzynkowy. Przebadano około 120 m² powierzchni odstanając 6 grobów skrzynkowych, jednostkowych, z mocno rozbudowanymi obwarowaniami kamiennymi. Pozy-skane popielnice charakteryzują się kształtem dwusiożkowatym ze złagodzonej załomem brzuśca, dosyć wysoką zwężającą się ku górze szyjką oddzieloną od brzuśca uskokiem. Powierzchnie zewnętrzne barwy brązowej i ciemnobrunatnej (grób 6), gładzone do wysokości załomu, poniżej schropowane. Wszystkie przykryte pokrywami czapkowatymi z wypuszczonymi zakładkami. Popielnica 1 pokrywa z groby nr 6 zdobiona podwójną linią zygzakowatą. Pokrywa z dziecącego grobu nr 2 zdobiona na wierzchu ośmioma krzyżującymi się kłutymi liniami.

W naczyniach, oprócz bardzo czytelnych kości stwierdzono resztki spalonych ozdób brązowych, zwłaszcza na kościach nadgarstków.

Materiał znajduje się w Muzeum Okręgowym w Koszalinie.

Badania będą kontynuowane.

|| Inowrocław, woj. bydgoskie, st. 100 - patrz okres wpływów rzymskich.

Jaskubowice Murowane, gm.
Wólka Lubelska,
woj. lubelskie,
st. 5

Uniwersytet Marii Curie-Skłodow-
skiej w Lublinie Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Urszula Kurzątkowska. Finansował WKZ w Lublinie. Drugi sezon badań. Cmentarzisko z wczesnej epoki żelaza.

Wykopy o łącznej powierzchni 2 arów, założono we wschodniej i zachodniej części stanowiska. Odkryto trzy groby, usytuowane w rzędzie na osi E-W, ok. 8 metrów na południe od ubiegłorocznych obiektów. Jamy grobowe o kształtach zbliżonych do prostokąta, zorientowane były po osi N-S i miały wymiary przeciętnie 3,30 x 1,50 m. Wypełniał je wypalony less z dużą ilością wypalonej na pomarańczowo polepy, w której zalegały przepalone szkielety, po kilka osobników w jednym grobie.

Wśród ceramiki wystąpiły tylko trzy formy: naczynie z rzędem dziurek pod wylewem, dodatkowo zdobione odciśkami palcowymi; półkuliste misy o krawędzi lekko zagłębionej do wewnątrz, oraz kubeczki. Znalaziono również dwa skrzyty typu Trzęsówka.

W wykopie sondażowym zlokalizowanym na południowym skraju stanowiska odsłonięto niewielki obiekt ceglany z materiałem - fajans, szkło, złom - datowanym na koniec XIX wieku i I połowę XX wieku.